

Nieuwe estuariene natuur in de Zeeschelde

Met de beslissingen over de actualisatie van het Sigmaplanning engageerde de Vlaamse Regering zich om het ecologisch herstel van het Zeescheldebekken een grote stap vooruit te helpen. Hierbij vormt de realisatie van estuariene natuur een belangrijke uitdaging. Om de slaagkansen en knelpunten in te schatten, bestudeert het INBO het Paardeschor en Ketenisse schor. Dit zijn twee recente kleinschalige estuariene herstelprojecten in de brakke zone van de Zeeschelde. Monitoring van de evoluties leert ons veel bij voor de grootschalige projecten in de toekomst.

Het Paardeschor, ten zuiden van het schor van Ouden Doel, werd in de jaren zestig van vorige eeuw opgehoogd voor de bouw van de kerncentrale van Doel en in 2004 deels weer afgegraven als compensatie voor het Deurganckdok. Ketenisse schor, tussen de Kallosluis en de Liefkenshoekunnel, werd opgehoogd met de specie die bij de aanleg van beide constructies vrijkwam en werd in 2003 weer afgegraven als compensatie voor de Noordzeecontainerterminal.

Monitoring van de ontwikkelingen startte tijdens of zo snel mogelijk na de voltooiing van de werken.

Op hoger gelegen delen trad sedimentatie op en ontstonden kreekjes; geulen schuurden zich uit waar het water het gebied verlaat bij laagtij.

Kort na het afgraven werden de gebieden gekoloniseerd

door wieren en hogere planten zoals nopjeswier, zeebies en zeeaster. De kolonisatie en de snelheid waarmee dit gebeurde, hing nauw samen met de overstromingsfrequentie. De bestendigheid en verdere successie was afhankelijk van de geomorfologie en van sedimentatie- en erosieprocessen. Reeds de eerste maand namen we enkele mobiele bodemdiersoorten waar. Slijkgarnalen en zeeduizendpoten behoorden tot de snelste koloniatoren en droegen het meeste bij aan de totale biomassa. Minder mobiele soorten waren eerder schaars in de beginfase. Eenden en steltlopers gebruikten de herstelsites als rust- en foerageergebied, de hoogste delen waren zelfs broedplaats voor steltlopers en rietvogels.

Meer info vind je op www.inbo.be (zoektermen 'Paardeschor' en 'Ketenisse').

Ingrid Verbessen, Ingrid.verbessen@inbo.be, tel 02 558 18 25

Principes, criteria en indicatoren voor duurzaam wildbeheer

In opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) startte het INBO in 2003 een onderzoek naar de principes, criteria en indicatoren voor duurzaam wildbeheer in Vlaanderen.

Bij de start van het project besliste de stuurgroep om het begrip duurzaam, zoals in het Biodiversiteitsverdrag, in te vullen als ecologisch, socio-cultureel en economisch duurzaam, waarbij de duurzaamheid van de activiteit zelf centraal staat.

We kozen voor een participatieve benadering, waarbij alle actoren - landbouw, natuurverenigingen, jagers en overheid - betrokken waren.

Het project resulteerde in zes principes voor een duurzaam beheer en gebruik van wildsoorten. Ten eerste zijn er de wettelijke randvoorwaarden en ten tweede het planmatig karakter van het beheer. Als derde en vierde principe

identificeerden we het behoud van soorten en van hun habitats. Rekening houden met de belangen van andere gebruikers van de open ruimte is een ander belangrijk principe. Tenslotte is er het streven naar een positieve bijdrage aan het behoud van biodiversiteit. Op basis van de zes principes hebben we 25 criteria bepaald die dit concreter uitwerken.

Dit resultaat vormt geen eindpunt op zich. Het uitwerken van indicatoren voor elk van de criteria vergt nog verder onderzoek. Toch is er al een belangrijke stap gezet.

Het rapport 'Casaer, J.; Baert, P. (2007). Principes, criteria en indicatoren in het kader van duurzaam wildbeheer, een participatieve benadering. INBO.R.2007.22.' is beschikbaar op www.inbo.be

Jim Casaer, jim.casaer@inbo.be, tel 054 43 71 44

Begrippen zoals biodiversiteit, voorzorgsprincipe en duurzaam gebruik worden vaak te pas en te onpas gebruikt. Om te voorkomen dat ze vervallen tot holle sloganwoorden, moeten we ze meer concreet maken.

Er wordt dikwijls gesproken over 'duurzaam wildbeheer' of 'duurzame jacht'. Ook hier verstaat iedereen het zijne onder.